

Pericopa Șmot - Eroismul și curajul moașelor evreice [anul 5779]

În primul capitol din Exod ni se povestește despre trei încercări ale faraonului de a rezolva marea problemă demografică pe care o aveau și care părea o adevărată amenințare la adresa poporului egiptean, adică înmulțirea îngrijorătoare a poporului evreu strămutat în Egipt. Fiecare încercare era mai dificilă decât cea dinaintea ei. Prima încercare a fost să-i oblige pe evrei să presteze muncă forțată, de sclav, ca să fie cât mai oboșiți și, astfel, să nu mai poată reprezenta un pericol militar sau de altă natură (versete 9-14). A doua, a fost un ordin secret dat moașelor evreice, ca, pe ascuns, înșelând vigilența coreligionarilor, să omoare pe toți nou născuții de sex masculin (versete 15-19). A treia (strâns legată de eșecul deplin al celei de-a doua), a fost dată "poporului întreg" și anume să arunce în leor (Nil) pe toți nou născuții de sex masculin. De data asta fără nici un secret, ordinul fiind dat „pe șleau” (versetul 22). Niciuna dintre aceste încercări n-au reușit: "Cu cât îi asupreau mai mult, cu atât se înmulțeau și se răspândeau mai mult" (versetul 12); "Poporul creștea numeric și devenea foarte puternic" (versetul 20).

În ultimele două încercări al căror scop era atât distrugerea corpului cât și cea a sufletului, iese în evidență rolul principal pe care l-au ocupat femeile, care îndrăznesc să acționeze contra ordinelor faraonului, să salveze vieți și să contribuie la *geulat Israel* (apropierea eliberării). La început au fost moașele care i-au salvat pe băieții noi născuți, pe urmă mama lui Moise, de asemenea să nu o uităm pe sora copilului, Miryam, cu prezența ei de spirit, ba chiar și miloasa fiică a faraonului (care îl va ocroti ca pe propriul copil), care toate împreună s-au unit să salveze o singură persoană, pe Moise, care va deveni, ca adult, eliberatorul Israelului (Exodul 2:2-10). Abilitatea asta a femeilor de a salva oameni este pusă, în întreg Tanachul pe seama vocației prin excelență feminine de a se dedica aducerii pe lume a urmașilor și asigurarea continuității neamului omenesc. Găsim deseori în Tanach aprecieri de genul: În momente de primejdie, "Hakadoș Baruch Hu a dat femeii mai multă înțelepciune decât bărbatului" (Talmud Bavli, tractatul Nida 45b), sau că: Iscușința femeii aduce salvarea oamenilor. Așa de exemplu, o femeie din orașelul Teveț a salvat pe locuitorii orașelului de la incendiu omorându-l pe Avimelech, incendiatorul turnului cetății (Judecători 9:52-53). O femeie deșteaptă din Avel Bet-Maacha a negociat cu Yoav (șeful armatei lui David) reușind să-și salveze orașul de la distrugere (Samuel2, 20:15-22). În afară de asta, decizia moașelor de a salva pe noii născuți și de a nu împlini ordinul faraonului se explică nu numai fiindcă erau femei, ci și prin conștientizarea faptului că profesia lor impune să ajute la nașterea de vieți și nu la distrugerea lor.

Faraonul a poruncit moașelor de la început să stabilească genul noului născut ca să poată împlini porunca: "Dacă este băiat să-l omorâți, dar dacă este fată să trăiască" (versetul 16). Despre acest decret se spune în midraš: "Asta a fost o recomandare bună la care am fost supuși. Dacă ni s-ar fi spus să omorâm fetele și să lăsam băieții în viață, evreii s-ar fi împușinat din acel moment. Obiceiul este ca un bărbat să ia zece neveste și să aibă băieți circumciși, pe când femeia nu se căsătorește nici măcar cu doi bărbați" (Seder Eliyahu Raba, 5). Marele comentator Abarbanel (Portugalia, secolul 15) ne spune că șansele mai mari pentru înmulțirea populației aparțin cu prioritate femeilor față de bărbați. Din cauza asta trebuia să omoare ori pe toți, fie băiat sau fată, ori numai pe fete. Explicații dă și el și alți comentatori: Dacă nu vor fi bărbați, femeile se vor alătura bărbaților egipteni și așa vor

continua generațiile. În afară de asta faraonul vede numai în bărbați o amenințare militară. Dacă înțelegea că femeile vor ocupa un loc atât de important în lupta contra acestui decret și în eliberarea poporului evreu, nu dădea această poruncă, în acest fel.

Moșele refuză să împlinească acest ordin, care este, în fond, un ordin criminal, contrar oricărei etici și oricărei justiții, ele hotărând, cu toate pericolele cărora li se expuneau, să îi lase pe noii născuți în viață. Când faraonul le cheamă furios să dea explicații, ele îl mint: "Evreicele nu sunt ca egiptencele pentru că sunt viguroase, nasc înainte ca moașa să ajungă la ele" (versetul 19).

Întrebarea care se pune; era justificat ca ele să mintă pentru un scop bun? și care este atitudinea Toraei față de minciuni în general și de "minciuni albe" în particular? Noi nu vom analiza de data asta această chestiune, ci vom afirma doar, în general, că Toraua respinge minciuna, dar „minciunile albe” sunt recunoscute ca legitime. Pe moșele care l-au mințit pe faraon, Dumnezeu le-a răsplătit în egală măsură, כנגד מידה מידה dându-le case, famili și copii care să le moștenească (versetul 21)..

Deci, povestea asta ne învață, că moșele evreice curajoase, care n-au îndeplinit porunca faraonului mințindu-l, au dat dovadă de un autentic eroism, devenind coparticipante la salvarea poporului evreu, iar Hakadoș Baruch Hu le-a răsplătit cu generozitate.

